

NA
STIČIŠČU
DISKRIMINACIJ

PRAKTIČNE
VAJE

Njena zgodba – Zakie

Velikost skupine:

2–3 udeleženci_ke

Trajanje:

45–60 min (5 min navodila, 20 min delo v malih skupinah, 20–35 min razprava)

Potrebščine za izvedbo praktične vaje:

- natisnjen delovni list za vsako skupino
- pisalo in trda podlaga
- večji list papirja in barvna pisala
- naprava za merjenje časa (ura, štoparica, mobilni telefon ...)

Tip praktične vaje:

delo v majhnih skupinah

Uporabljene metode:

branje, vživljanje v zgodbo drugega, pogovor v majhnih skupinah, skupinska refleksija, skupinsko delo

Kaj je namen te praktične vaje? Kaj želi mladinski_a delavec_ka doseči?

Kakšne rezultate lahko pričakuje?

Namen praktične vaje *Njena zgodba – Zakie* je prek resnične zgodbe Zakie Hosseini udeležencem_kam pomagati razbrati, kakšne so različne okoliščine in identitete protagonistke. Skozi delo v majhnih skupinah in skupinsko refleksijo bodo udeleženci_ke spoznali_e, da so identitete med seboj prepletene ter da nekatere okoliščine krepijo druge. Prek resnične življenjske zgodbe bodo udeleženci_ke spoznali_e, da se osebne okoliščine pri presečni diskriminaciji med seboj prečijo in tako ustvarjajo novo realnost, ki tako ni seštevek posameznih osebnih okoliščin, pač pa specifična situacija, ki je nastala zaradi součinkovanja osebnih okoliščin in z njimi povezanih diskriminacij.

Načrt praktične vaje

- Pred izvedbo praktične vaje natisnite delovni list. Pripravite pisala in podlago. Pripravite večji list papirja in barvna pisala za skupinsko refleksijo.
- Udeležence_ke razdelite v skupine po dva ali tri člane_ice. Vsaka skupina naj ima svoj delovni list in svoje pisalo.
- Udeležencem_kam podajte navodila: Delo poteka v majhnih skupinah. Najprej vsak_a član_ica skupine tiho prebere Zakiino zgodbo (*branje traja približno 8 minut*). Ko vsi člani_ce skupine preberejo besedilo, se znotraj skupine pogovorite o različnih okoliščinah in identitetah glavne junakinje ter izpolnite delovni list.
- Delu v skupinah namenite najmanj 20 minut časa.
- Udeležence_ke povabite k skupinski razpravi. Razpravo lahko vodite s pomočjo spodnjih vprašanj. Bodite pozorni, da vsi_e udeleženci_ke, ki to želijo, dobijo možnost podajanja mnenja. Udeležence_ke opozorite, da so vsa mnenja dobrodošla in da se lahko mnenja razlikujejo.
- Glavne ugotovitve povzemite in zapišite na večji list papirja. Če želite, lahko uporabite enako razdelitev, kot je zapisana v delovnem listu (razpredelnica).

Vprašanja za razpravo:

1. *Ste se lahko z Zaki vsaj delno poistovetili? Zakaj ja/ne?*
2. *Kateri del zgodbe vas je najbolj šokiral, pozitivno presenetil, razočaral, razjezil?*
3. *Je bila Zaki tarča kakšnih stereotipov ali predsodkov? katerih?*
4. *Katere so tiste identitete, zaradi katerih je Zaki doživela diskriminacijo? Na kakšen način?*
5. *Ali katera njena osebna okoliščina krepi/marginalizira drugo?*
6. *Bi bila zgodba Zaki drugačna, če bi se katera od okoliščin ali njene identitete spremenila? Zakaj ja/ne?*
7. *Kaj ste se novega naučili v tej praktični vaji? Kaj ste novega spoznali? Kako boste pridobljeno znanje uporabili v vsakdanjem življenju?*

Nasveti za mladinskega_o delavca_ko

- *»Življenje je oder, glavno vlogo v svoji zgodbi pa igramo mi sami. Kolikor ljudi, toliko zgodb. In ne samo ena, ljudje smo namreč zakladnica različnih zgodb, ki jih piše življenje. Pa vendar nam to isto življenje pogosto odreče možnosti in priložnosti, da bi naše zgodbe postale slišane, razumljene. Tako v predstavi življenja kot v vsaki drugi naše odločitve in dejanja postanejo predmet individualne interpretacije posameznih opazovalcev in opazovalk, ki lahko vodi v napačno razumevanje in nas pušča v nemilosti stereotipov in predsodkov, s katerimi nas družba tako z lahkoto popredalčka.« (Iz Spremne besede zbirke zgodb Njene zgodbe).*
- Praktična vaja je izvedljiva v zaprtem prostoru ali na prostem. Kadar jo izvajate na prostem, poskrbite za čim manj motenj (hrup, vremenske razmere ...).
- Če je treba, za udeležence_ke priskrbite podlago za pisanje na list (če ni na voljo ravnih površin (mize, tla ...)).
- Navedena vprašanja za razpravo so zgolj v pomoč in orientacijo. Spodbujamo vas, da dodate svoja, predvsem pa, da se odzivate na komentarje udeležencev.
- Praktična vaja je zasnovana za eno šolsko uro. Če je le mogoče, priporočamo, da zanjo porabite dve šolski uri. Dodaten čas namenite poglobljeni razpravi.
- Praktično vajo lahko priredite tudi za individualno delo. V tem primeru naj vsak udeleženec_ka prejme svoj izvod delovnega lista z zgodbo.

Nekaj primerov izpolnitve polj v tabeli:

SPOL:

- ZAKIINA IDENTITETA/OKOLIŠČINA: ženski spol
- DISKRIMINACIJA, OTEŽENO ŽIVLJENJE, PREDSDOKI, STEREOTIPI: mama samohranilka; težje skrbi za družino; starši so si želeli sinov, saj so ti močni, hčerke pa šibke; mož ima zadnjo besedo v vseh zadevah

NARODNOST:

- ZAKIINA IDENTITETA/OKOLIŠČINA: Afganistanka
 - DISKRIMINACIJA, OTEŽENO ŽIVLJENJE, PREDSDOKI, STEREOTIPI: kot Afganistanka v Iranu je bila v nenehnem strahu pred izgonom; obnavljati je morala dovoljenje za bivanje; v šoli ni smela na tekmovanja ali na bazen; v Avstriji je tujka
- Morda se bo zgodilo, da udeleženci_ke ne bodo izpolnili vseh polj v tabeli. To je lahko priložnost, da se vprašajo, zakaj so ali niso nečesa zaznali. Udeležence_ke lahko tudi spodbudite, da med seboj primerjajo zapiske.

- Praktična vaja je tudi priložnost, da udeleženci_ke morda odkrijejo kakšno svojo nezavedno pristranskost.
- Praktično vajo lahko priredite tudi tako, da razčlenite katero od drugih zgodb iz zbirke *Njene zgodbe* (Dostopno prek: https://sloga-platform.org/wp-content/uploads/2021/08/Njene-zgodbe_WEB.pdf). Njene zgodbe je zbirka osebnih zgodb žensk, ki so zaradi različnih razlogov zapustile svoje domovine in si ustvarile novo življenje med nami. Na prvi pogled lahko rečemo, da je skupna nit vsem zgodbam migrantska in/ali begunska izkušnja. Vendar če jim le prisluhnemo, spoznamo, da so te ženske še veliko več kot samo migrantke in/ali begunke in da jih povezuje še marsikaj drugega. Med seboj in z nami.

Njena zgodba – Zakie

- Pred vami je delovni list, ki vsebuje resnično zgodbo Zakie Hosseini.
- Zgodbo najprej dobro preberite v celoti.

Upiranje patriarhatu – Samosvoja ženska

Ime mi je Zakie Hosseini, stara sem 32 let. Sem mama samohranilka s tremi otroki in v Avstriji živim že šest let, trenutno v Innsbrucku. Starši prihajajo iz Afganistana, jaz pa sem se rodila in odrasla v mestu Mašad (drugo največje mesto v Iranu). Moja družina je zaradi neprestanih vojn, ki v Afganistanu trajajo že vse od druge polovice 20. stoletja, zapustila Afganistan in prebegnila v Iran.

Identiteta

Živeti v Iranu z afganistanskim poreklom pomeni živeti v nenehnem strahu pred izgonom, saj so pravice do bivanja v državi zelo težko dostopne in omejene. Dovoljenje za bivanje je treba obnavljati kar naprej in naprej. Kot Afganistanka v šoli nisem smela iti na bazen ali sodelovati na tekmovanjih. Sovražila sem svojo afganistansko identiteto. Sovražila sem, kadar so me obravnavali kot Afganistanko, saj je to še poudarjalo razliko med nami in njimi (Iranci). Naša družina je v Iranu zgolj živela. Živela težko življenje revne družine.

Prebiranje lešnikov

Odrasla sem v veliki družini, ki je poleg mame in očeta štela kar deset otrok – sedem hčera in tri sinove. Starši so si želeli sinov, saj so ti veljali za močne v primerjavi s šibkimi hčerami. Zato nas je bilo v družini kar deset otrok. (...) Oče je bil tisti, ki je preživel družino; delal je kot imam (muslimanski duhovnik), a njegova plača ni zadostovala za potrebe tako številčne družine. Zato smo morali otroci poleg šole pogosto opravljati razna dela – izdelovali smo lutke, prebirali pistacije in lešnike ter jih nato prodajali na tržnici. Ti skromni zaslužki so nam omogočali, da smo pokrili vsaj stroške šolanja.

Odnosi

Poročila sem se pri petnajstih letih. V tistem obdobju je bil oče zelo bolan, ni mogel več delati in je ostajal doma. Mama je pogosto ponavljala: »Le zakaj bi dekleta hodila v šolo? Tako ali tako se morajo poročiti. Sicer pa nimamo denarja in si ne moremo privoščiti, da bi jih poslali na univerzo.« V šoli sem bila pravzaprav precej uspešna. Po ocenah sem bila med najboljšimi, a družini sem vseeno predstavljala zgolj breme. Na poroko nisem gledala samo kot na dolžnost, ampak tudi možnost, da razbremenim svojo družino in jim pomagam živeti bolje. Iskreno povedano – v poroki sem videla tudi priložnost za pobeg iz težkih okoliščin, v katerih sem živela. Oče je zame izbral moškega, ki je bil deset let starejši od mene in je prihajal iz spodobne, vendar ravno tako revne družine.

Podobno kot moj oče je bil tudi oče mojega prihodnjega moža imam, kar mi je predstavljalo zagotovilo, da se poročam v dobro družino.

Materinstvo

Pred svojim 16. letom sem rodila prvo hčerko. Spominjam se, da sva takrat obe veliko jokali, a vsaka iz svojega razloga. Nisem vedela, kaj naj z njo počnem. O preprečevanju nosečnosti nisem vedela nič, saj se z mamo nikoli nisva pogovarjali o kontracepciji. Bila je preobremenjena s skrbjo za moje brate in sestre, saj je vsaki dve leti rodila novega otroka. Ko dandanes pomislim za nazaj, menim, da dekleta v najstniških letih ne bi smela zanositi, temveč uživati mladostniško življenje.

(Ne)Komunikacija

Mož je bil precej starejši od mene, zato sem se ob njem ves čas počutila kot otrok. Nisva se dobro razumela in mislim, da je bila poroka dogovorjena tudi s strani njegove družine. Ves čas sem čutila, da z zakonom ni zadovoljen. Želela sem ga imeti rada, a nisem ničesar čutila do njega. Nikoli ni govoril z mano, pravzaprav se nikoli nisva pogovarjala. Morda si je mislil, da ga ne bi razumela. Zagotovo pa lahko rečem, da se nihče od naju ni počutil dobro v dani situaciji. Ostajala sem z njim, v hiši njegovih staršev zgolj zato, ker bi bila ločitev preveč sramotna, s finančnega vidika tudi nemogoča. Potrebovala bi namreč finančno pomoč svoje družine, a mi mama tega ni mogla nuditi, zaradi skrbi za številčno družino. Ločitev v Iranu zame preprosto ni bila mogoča, zato sem v zakonu vztrajala kar osem let.

Nemir

Na neki točki se je mož odločil, da gre v Evropo, čeprav smo bili brez denarja. Njegov zaslužek je bil zelo majhen, zadostoval ni niti za toliko, da bi si kdaj lahko privoščili kakšen priboljšek na primer hladilnik ali sesalec. Ali da bi si lahko kupila kakšno obleko za družinske poroke. Zato se nikoli nisem mogla udeležiti podobnih praznovanj. Preprosto povedano, nikoli nam ni ničesar kupil. Po njegovem prepričanju so se njegove obveznosti do družine končale s tem, ko je prinesel nekaj malega hrane na mizo. Kljub pomanjkanju nam je zapustil nekaj malega denarja, preden je odšel v Evropo. Od takrat sem se morala v Iranu znajti po svoje. Na srečo sem dobila delo v pekarni, čeprav nisem imela delovnega dovoljenja, seveda zaradi svoje afganistanske narodnosti. Vseeno mi je uspelo najti delo. Čez nekaj časa se mi je mož oglasil iz Grčije, kjer je obtičal, saj so mu tihotapci pokradli ves denar. Prosil me je, da mu pomagam z denarjem. Bila sem besna nanj, a nisem imela druge možnosti, zato sem mu pomagala. In mu poslala zahtevani znesek. (...) Po nekaj mesecih se mi je ponovno oglasil in sporočil, da so mu odobrili prošnjo za azil v Avstriji. Želel je, da se mu pridružimo. Nisem se želela preseliti v Avstrijo, še manj pa sem želela ponovno živeti z njim. (...) Obrnila sem se k mami po nasvet, ta pa je vztrajala, da moram slediti možu v Evropo. Spominjam se njenih besed: »Le predstavljaj si, kaj bodo govorili sorodniki in drugi, če se mu ne pridružiš!«

Prepiri in potovanje

Večkrat sem možu zagrozila z ločitvijo, če pridem v Avstrijo, a me ni nikoli jemal resno. Ena od moških značilnosti je namreč ravno ta, da imajo zadnjo besedo v vsaki zadevi. (...) Na koncu sem se le odločila, da grem v Evropo. Mož si je od prijatelja izposodil tisoč evrov in nam kupil letalske vozovnice do Avstrije. (...) Ko sem prispela v Avstrijo, sem kmalu zatem s pomočjo svoje učiteljice za nemški jezik vložila vlogo za ločitev. Sama namreč nisem dovolj dobro poznala jezika in vseh ločitvenih postopkov. Ni trajalo dolgo – dobro leto in sem bila ločena. Težave so nastopile pri preživitvi, saj je nekdanji mož ni hotel plačevati. Vztrajal je celo pri tem, da mu povrnemo denar, ki ga je porabil za nakup naših letalskih vozovnic iz Irana v Avstrijo. Na koncu sem popustila in sprejela tudi to njegovo zahtevo. (...) V Iranu ločitev ne bi bila mogoča. Še posebej brez podpore svoje mame, ki me je še dodatno strašila z idejo, da bom ob ločitvi izgubila otroke. Konec koncev pa ločitev ni možna brez *zadnje besede* moža.

Doma, a brez zaupanja

Trenutno se v Innsbrucku počutim dobro. Mamicam samohranilkam je včasih težko pravočasno priti do potrebnih informacij, zato v Avstriji pogrešam organizacijo, ki bi pomagala mamicam samohranilkam, še posebej tujkam. Če bi lahko poiskala pomoč pri reševanju vsakdanjih tegob in zagat, na primer, kako najti vrtec za svojega sina, bi mi bilo veliko lažje. Moj najmlajši otrok se je rodil v razmerju z iranskim moškim, ki sem ga spoznala v Avstriji. Pred kratkim je bil deportiran, saj je bila njegova vstopna eu država Norveška, kjer pa je bila njegova prošnja za azil trajno zavrnjena. Pred deportacijo sem mu poskušala pomagati in iskala sva način, da bi lahko ostal v Avstriji. Devet mesecev je živel z nami. Na trenutke je bilo vsem zelo težko, saj je bil zaradi manjkajočih dokumentov in negotove usode neprestano živčen. Dodatno napetost je ustvarila tudi moja nosečnost, ki je bila pogosto vzrok za prepir. Želel je, da nosečnost prekinem. Sama pa sem otroka želela, ga donosila in rodila. (...) Dandanes težko še komu zaupam, prevečkrat me je zaupanje popeljalo v napačno smer. Ves svoj čas namenjam otrokom in imam dve prijateljici, ravno tako iz Irana. Spoznala sem ju na tečaju nemškega jezika. Kadar mi je hudo, obiščem sestro, ki živi v Stuttgartu in je ravno tako v postopku pridobivanja azila. Njena prošnja je bila enkrat že zavrnjena. (...) V Avstriji sem dokončala 8-mesečno usposabljanje za bolniško sestro in dobila službo v organizaciji Volkshilfe, kjer sem delala dobro leto. Potem sem zanosila in kasneje odšla na porodniški dopust. Trenutno sem še vedno na porodniškem dopustu in dobivam nadomestilo, ki pa žal ne zadostuje za kritje vse stroškov bivanja. Pri tem mi pomaga socialna služba, za kar sem jim resnično hvaležna. (...) Svoje družine nisem videla že tri leta, pot v Iran je preprosto predraga. Želim si ponovno videti mamo. Po drugi strani pa bi rada prihranila in opravila vozniški izpit, da bi otroke lahko kdaj kam odpeljala. (...) Z mamo ostajava v dobrih odnosih. Tudi sama je imela svoje težave in probleme. Kot mama jo sedaj lažje razumem.

Zaščita

Ko sem prispela v Avstrijo, sem približno štiri mesece še nosila naglavno ruto. Ko sem začela obiskovati tečaj nemškega jezika pa sem naglavno ruto snela. Nisem prenašala pogledov drugih ljudi. Zato sem se preprosto odločila, da jo neham nositi. Tudi v Iranu mi je naglavna ruta povzročala težave, saj si je nikdar nisem znala pravilno nadeti. V Avstriji sem občutila olajšanje, da mi je ni treba nositi. Če se ženska zna postaviti zase, ji ni treba nositi naglavne rute. Zakaj bi torej morala skrivati svoje lase? Vera še vedno ostaja pomemben del moje osebnosti in mi nudi občutek udobja. V Iranu ženske morajo nositi naglavne rute, četudi jih večina tega ne želi. Ker ni treba, rute tudi ne nosim. A to ne pomeni, da nisem verna: prav tako se postim, molim in sem hvaležna za vse, kar imam. Vera pomeni hrano za mojo dušo in ravno zato verjamem, da je nekaj prečudovitega.

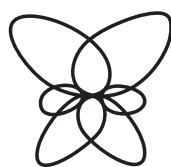
Imetje

Ničesar iz Irana ne pogrešam, razen mame. V Iranu nisem doživela ali videla ničesar, nobenega jezera, morja... Ničesar, kar bi lahko pogrešala. V kraju, kjer smo živeli, smo imeli samo imama in poleg naše hiše mošejo, ki sem jo obiskala, kadar mi je bilo hudo. Mati in mošeja sta moja edina čustvena vez z Iranom, edino, kar pogrešam. Niti pomisliti nočem, da bi se vrnila v Iran. (...) V Avstriji imam potni list in lahko enostavno potujem brez kakršnihkoli dodatnih dokumentov. V Iranu bi za pot, identično razdalji med Innsbruckom in Salzburgom, potrebovala kup dovoljenj. Skupaj s potnim listom sem tukaj dobila tudi identiteto. (...) Počutim se kot doma. (...) Nekateri afganistanski moški se me bojijo. Skrbi jih, da bom njihovim ženam pripovedovala smešne zgodbe ali jim predavala o njihovih pravicah. (...) Sanjam o tem, da bi moji otroci študirali na univerzi in dobili dobro službo. No, seveda, če bi sami to želeli.

V skupini se pogovorite o različnih okoliščinah in identitetah, ki jih ima Zakie. V spodnjo razpredelnico zapišite te okoliščine. Katere so tiste identitete, zaradi katerih je Zakie doživela diskriminacijo? Na kakšen način? Odgovore zapišite v zadnjo kolono razpredelnice.

OKOLIŠČINA	ZAKIINA IDENTITETA/OKOLIŠČINA	DISKRIMINACIJA, OTEŽENO ŽIVLJENJE, PREDSDOKI, STEREOTIPI
SPOL		
NARODNOST		
RASA ali ETNIČNO POREKLO		
MATERNI JEZIK		
VERA ali VERSKO PREPRIČANJE		
INVALIDNOST		
STAROST		
SPOLNA USMERJENOST		
SPOLNA IDENTITETA IN SPOLNI IZRAZ		
DRUŽBENI POLOŽAJ		
PREMOŽENJSKO STANJE		
IZOBRAZBA		
<i>(zapiši okoliščino po svoji izbiri)</i>		

Če te zanimajo še druge zgodbe žensk, jih lahko prebereš v zbirki Njene zgodbe, ki je dostopna prek: https://sloga-platform.org/wp-content/uploads/2021/08/Njene-zgodbe_WEB.pdf

NA STIČIŠČU DISKRIMINACIJ

Delovni list je del e-usposabljanja Presečna diskriminacija v mladinskem delu, ki ga je pripravil Forum za enakopraven razvoj v sodelovanju s projektnimi partnerji Zavod Global, Nosotras Onlus in Asociația Pro Democratia. Financirala Evropska unija. Vendar so izražena stališča in mnenja zgolj stališča in mnenja avtorjev_ic in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali Nacionalne agencije. Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti Nacionalna agencija.